

Till: Äldre- och omsorgsnämnden

För kännedom: Kommunfullmäktige

Granskning av intern kontroll kopplat till risken för fusk med assistansersättning

På uppdrag av oss har EY genomfört en granskning med syfte att bedöma om äldre- och omsorgsnämnden säkerställer en god intern kontroll för att motverka, upptäcka och förhindra assistansfusk i verksamheten.

Vår övergripande bedömning är att äldre- och omsorgsnämnden inte säkerställer en ändamålsenlig intern kontroll för att motverka, upptäcka och förhindra assistansfusk i verksamheten.

Bland annat fastslår granskningen att adekvata riskanalyser inte genomförs på rätt nivåer i verksamheten för att minska risken för assistansfusk samt att kontrollmiljön inte är tillräcklig. I flera fall saknas övergripande riktlinjer och styrdokument för hur arbetet ska bedrivas. Personal i verksamheten uttrycker också osäkerhet om vilka regler som gäller inom flera olika områden, vilket är en brist och utgör en förhöjd risk i nämndens verksamheter.

I och med att det finns brister i arbetet med riskanalyser blir också de kontrollaktiviteter som ska genomföras negativt påverkade. Om inte riskanalyserna har genomförts på ett grundligt sätt kan fokus hamna på fel åtgärder.

Verksamheten behöver vidta åtgärder för att förbättra den interna kontrollen. Rapporten lämnar ett stort antal rekommendationer till äldre- och omsorgsnämnden.

Vi vill särskilt understryka vikten av rekommendationerna rörande:

- Uppdatering av styrdokument (rek. 1-3)
 - ▶ Vi rekommenderar att ÄON utvärderar om Riktlinjer för riskhantering och internkontroll är aktuellt eftersom styrdokumentet är från 2013
 - ▶ Vi rekommenderar att ÄON tar fram styrdokument som svarar mot de sex moment som anges i Riktlinjer för riskhantering och internkontroll
 - ▶ Vi rekommenderar att ÄON säkerställer att riskhanteringsplanen åtminstone beaktar följande:
 - Utvärderar om ytterligare risker kopplat till assistansersättningar enligt LSS bör inkluderas
 - Utvärderar om de kontroller/rutiner som redan finns på plats i verksamheten svarar mot identifierade risker, i sådant fall bör dessa inkluderas i riskhanteringsplanen
 - Tydliggör handling/åtgärd kopplat till respektive risk
 - Säkerställer att åtgärder ska vara mätbara och uppföljningsbara

- Definierar vem som är ansvarig över att åtgärden implementeras
- Definierar hur och när en genomförd åtgärd ska återrapporteras
- Rutiner rörande ärendets hantering då det inkommer till kommunen (rek. 4)
 - ▶ Vi rekommenderar att ÄON utvärderar och beslutar vad som ska gälla i de fall då en brukare skulle kunna fått ersättning av Försäkringskassan men undviker att ansöka till Försäkringskassan

I anslutning till rekommendationen ställer vi frågan varför anmälan till och avstämning med Försäkringskassan hittills inte gjorts?

- Uppgifter från den enskilde (rek. 6)
 - ▶ Vi rekommenderar ÄON att införa en rutin om att hembesök ska vara praxis, om inte dokumenterade undantagsfall föreligger
- Fakturor från assistansbolag utan tillstånd från IVO (rek.14–15)
 - ▶ Vi rekommenderar ÄON att upprätta en årlig kontroll som syftar till att säkerställa att endast bolag och enskilda med giltigt tillstånd från IVO kan erhålla ersättning från kommunen
 - ▶ Vi rekommenderar ÄON att genomföra löpande kontroller under året av alla nytillkomna assistansbolag och enskilda firmor för att säkerställa att dessa har giltiga tillstånd från IVO
- Fakturering (rek. 19)
 - ▶ Vi rekommenderar ÄON att ta fram en riktlinje för hur kommunen hanterar en eventuell situation där ersättning utbetalas direkt till vårdnadshavares enskilda firma och där vårdnadshavare sedan anställer sig själva som assistenter. Riktlinjen bör innehålla kommunens ställningstagande samt tillhörande kontrollmoment för att kontrollera att korrekt ersättning utbetalas

Revisorerna överlämnar härmed rapporten och önskar svar från äldre- och omsorgsnämnden senast 2022-04-05. Revisionen önskar även att övriga rekommendationer som lämnas i granskningsrapporten adresseras i nämndens svar.

För revisorerna i Tyresö kommun

Tommy Karlsson
Ordförande

Claes-Göran Enman
Vice ordförande